

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marți, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Rezolvarea chestiei croate.

Sibiu, 1 Decembrie n.

După informațiile pe cari le avem, baronul Skerlecz, comisarul regesc al Croației și Slavoniei, va fi primit mâine, Marți, în audiență din partea Majestății Sale, Monarhului nostru, pentru a pune jurământul de fidelitate, ca ban al Croației. Noul ban croat va pleca apoi imediat acasă, la Zagreb, pentru a da publicității rescriptul preînalt, prin care se ordonează efectuarea alegerilor de deputați pentru dieta croată.

Prin aceste două acte însemnate: numirea banului și escrierea alegerilor pentru dietă, — Croații își primesc de nou constituțiunea confiscată și viața lor publică intră iarăși în legalitatea de mai înainte. Se introduc de nou stări normale și legale în Croația și Slavonia.

Cum de n'au existat până acuma în Croația și Slavonia stări normale și legale? Așa va putea să-și pună întrebarea vreun cetitor nedumerit. Iar noi, pentru a-i răspunde, trebuie să mergem îndărăt, foarte departe, până la anul 1868, când s'a făcut înțelegerea între Maghiari și Croați și drepturile naționale ale acestor din urmă au fost garantate prin articolul de lege XXX dela 1868, întocmai cum au fost garantate și drepturile naționale ale celorlalte naționalități din patrie prin articolul de lege XLIII dela 1868.

Bărbați mari de stat, politicieni cu adâncă pricepere și prevedere au fost aceia, cari au creat aceste două legi fundamentale, prin cari se asigură barem cât de cât, liniștea internă și mulțumirea tuturor popoarelor din patria aceasta cu soarta lor!

Au venit însă alți oameni la conducere, cu orizonturi mai mici și cu inimă mai înguste, și au început să stirbească, și din drepturile unora și din ale altora. În cursul vremii s'au făcut mari spărturi, atât în legea referitoare la autonomia na-

țională a Croaților, cât și în legea de naționalități, care se referă la popoarele nemaghiare din Ungaria, și mare a fost nemulțumirea acestora, pe cari i-au atins deadreptul aceste abateri dela concesiunile făcute lor la expresă dorință și impunere a Coroanei, la anul 1868.

Naționalitățile nemaghiare din Ungaria, slabe fiind, au suportat cu indulgență, dar cu amărăciune, nedreptățile cele multe ce li s'au făcut, prin confiscarea, rând pe rând, a drepturilor avute. Croații însă, mai tari fiind, s'au pus pe alt punct de vedere, și au zis așa: Dacă Maghiarii nu se țin de învoeala pe care am legat-o cu ei la 1868, nu suntem datorii nici noi a ne ținea de ea! Și au început să facă o politică de desfacere de către Ungaria!

Și lucrurile s'au dezvoltat într'acolo, că constituția a trebuit să fie confiscată pentru Croația și Slavonia și în fruntea acestor regate a trebuit să fie pus un comisar regesc, cu putere nelimitată.

Au venit însă iarăși la conducere niște oameni cu vederi mai largi, cari au înțeles, că cu suspendarea constituției și cu comisar regesc, nu se restabilește liniștea și ordinea în Croația; și au început să pipăie pulsul, să întrebe în dreapta și în stânga, cari sunt durerile și dorințele, și după lungi pertractări s'a ajuns iarăși la înțelegere între membrii guvernului maghiar și fruntașii politici ai Croaților, înțelegere, care a dat ca rezultat numirea banului croat și escrierea alegerilor pentru dieta croată.

Mentul, că s'a putut ajunge la înțelegere, este incontestabil al contelui Tisza István, prim-ministrul ungar, care în cursul pertractărilor avute cu Croații s'a convins și a recunoscut, după cum a declarat în ședința de Mercuri a dietei, în răspunsul dat la o interpelație ce i s'a adresat în chestia croată, că nedreptatea s'a făcut Croaților și că nedreptatea trebuie reparată. Trebuie să

fie restabilită starea dela 1868 și articolul de lege XXX din anul acesta se fie reintegrat în toate provinciile. Tot ce s'a făcut de atunci încoace, în detrimentul și cu desconsiderarea acestei legi fundamentale, are să fie șters, pentruca Croații să nu mai aibă motiv de a fi nemulțumiți. Vor fi cassate deci toate măsurile de maghiarizare luate în contra Croaților și legea despre introducerea limbei maghiare la căile ferate de pe teritoriul croat va fi scoasă din vigoare, încetând astfel și cel mai mare gravamen al Croaților în contra politicii maghiare.

Felul acesta de rezolvare a chestiei croate e foarte corect și ne face să sperăm, că în felul acesta va putea fi rezolvată din partea contelui Tisza și chestia de naționalitate dela noi. Pentrucă nici în chestia aceasta nu se cere altceva, decât mergerea îndărăt, până la anul 1868. Reintegrarea articolului de lege 43 dela 1868 în toate drepturile sale! Prin articolul acesta de lege naționalitățile nemaghiare din patrie au primit dreptul, pentru totdeauna, de a-și avea instrucția poporală în limba lor proprie, de a avea administrație și justiție făcută în limba lor, prin funcționari luați din sinul lor, teren liber deci pentru dezvoltarea lor culturală și economică. Drepturile acestea trebuie să li se dea de nou și naționalităților celorlalte din patrie, în mod sincer și astfel, ca să nu li se mai poată confiscă, și atunci și naționalitățile nemaghiare din această patrie vor fi mulțumite și fericite, așa cum credem, că în aceste momente sunt Croații, cari au ajuns de nou în posesiunea drepturilor lor.

Corpurile legiuitoare române au fost deschise Vineri în București, prin un frumos mesaj de tron, citit din partea Majestății Sale Regelui Carol în fața deputaților și a senatorilor.

Din parlament. În dieta țării s'a continuat discuția în cursul întregii săptămâni asupra proiectului de lege despre presă, și încă în ședințe prelungite, de câte opt ore. La discuție a luat parte și deputatul naționalist român Dr. Ștefan C. Pop, combătând cu argumente tari proiectul de lege al guvernului, vătămător pentru libertatea de presă, mai ales cu privire la presa naționalistă, care a fost din destul persecutată și până acuma. Au vorbit mulți și din opoziția maghiară la obiect, iar domnul ministru de justiție a promis unele modificări la discuția pe articole. Până Joi, 4 Decembrie, dieta nu mai ține ședințe, iar atunci va vota întâi bugetul, apoi va continua cu discuția asupra legii de presă.

Delegațiunile. Delegațiunea maghiară n'a ținut ședințe în cursul săptămânii espirate, pentruca deputații să poată lua parte la ședințele dietei. În săptămâna aceasta își va vedea însă și ea de lucru. De altcum lucrul cel greu delegațiunea maghiară l'a isprăvit: a luat la cunoștință exposerul ministrului de externe și i-a votat bugetul, fără multă vorbă. Nu așa delegațiunea austriacă. Din partea ei a fost supus exposerul unei minuțioase examiniări, și politica dlui conte Berchtold a fost criticată cu multă asprime și cu multă pricepere. I s'a făcut imputare gravă mai ales pentru faptul, că prin politica sa a perdut monarhia noastră prietinia și simpatiile României; dar în cele din urmă a luat la cunoștință exposerul și delegația austriacă. Mai e de notat, că în delegația maghiară la exposerul ministrului de externe a vorbit și P. S. Sa, Episcopul Dr. Vasile Hossu al Gherlei, membru în delegațiunea maghiară.

Contele Czernin.

Contele Olocaz Czernin a sosit Joi la București, ca să-și ocupe postul de reprezentant al monarhiei austro-ungare la curtea română.

Contele Czernin trece de mare apărător al naționalităților asuprite, ales a celor din Ungaria, și astfel numirea sa într'un post atât de însemnat a provocat o oarecare surprindere. La unii plăcută, la alții neplăcută.

Cei neplăcut atinși și surprinși sunt, de sine înțeles, politicianii maghiari, cari prin rostul contelui Apponyi au adus chestia în discuție în

FOIȘOARA.

O carte interesantă.

Notițe despre întâmplările constituționale de Ioan căv. Pușcariu. Sibiu 1913. (Urmare.)

Dacă dieta Ardealului ar fi fost o scupcină sârbească, sau o sobranie bugărească, ar fi isprăvit în două săptămâni mai mult ca ardelienii în doi ani. Fînd în chestiunile cardinale Români și Sașii de un acord, dieta era lipsită de o adevărată opozițiune, și totuși dacă desbaterile au luat un duct trăgător, aceștia se învârtău mai mult pe lângă chestiuni secundare sau mai bine zicând știlare. Cea mai mare parte a deputaților era din generațiunea mai nouă, bărbați alți cum cu mult zel național, dar încă neexperți în viața parlamentară, cu deosebire Români văzându-se — în urma neparticipării Ungurilor la dietă — într'o majoritate precumpanitoare, preînțeau lucruri cari prin exagerația lor puteau în tot momentul periclită existența dietei; — și dacă cei așa numiți „7-8 inși” bărbați români de o conduită mai moderată, nu ar fi avut curajul d'a pași — chiar cu periclitarea popularității lor — ca intermediatori, trebile dietale nici până acolo n'ar fi mers, până unde am văzut că au ajuns. Pluribus lo-

¹ Dar lasă că pentru aceea le-a și plătit „Gura satului” cu ilustrațiunile sale.

quendi ajunsesse până la nesuportabilitate: la fiecare ș vorbiau câte 30-40 inși pro și contra de-a fi fost cineva în contra, iar dacă se făcea vre-o refuzune la antevorbitor, disputa de lana caprina era gata. La început făcea puterea protocoalelor și cetirea lor în trei limbi, apoi enunțațiunile prezidiale asemenea în trei limb, multă pierdere de timp, până mai târziu se simplifică lucrul prin aceea că în fiecare zi se citea protocolul și se făceau enunțațiunile prezidiale pe rând în altă limbă din cele trei oficiale. Mai intra la mijloc și abnormitatea aceea, că după ce dimineața deputații erau ocupați în dietă și după prânz în comisiuni, seara când se adunau în club spre a se înțelege pentru ordinea zilei ce avea să urmeze în dietă pe ziua următoare, aci în loc să se înțeleagă unii cu alții prin împărțări scurte și discursive, se sculau câte unul sau altul și țineau orațiuni late și întinse câte o oră, două, până când membrii osteniți, se depărtau, de râmăncă numai prezidentul cu oratorul, ca o cloacă cu un puț, iar cei 7-8 inși, cari conduceau trebile, erau siliți dimineața când intrau în dietă, a se înțelege în antișambra asupra procederei ulterioare. Rivalitatea celor doi arhierii români, ca prezidenți ai întrunirilor naționale, ce pe la început se simțea numai ca acoperită sub spuză, luă dimensiuni tot mai mari, până ce pe urmă izbucni în flacăra. Dacă Șeguna ținea vre-o cuvântare

mai scurtă, restrânsă la obiectul zilei, Șulțiu ca să se arate mai superior, trebuia să-și înceapă cuvântarea sa ori dela Traian ori — cel puțin — dela Teohomad. Treaba acestor rivalități se extinse apoi și între singurătici deputați români, suspționându-se unii pe alții prin jurnale și pe alte căi clandestine, încât cei binesimțitori deveniră plini de îngrijorare. Când era vorba, ca o seamă dintre onorații români să se ridice la rangul de baroni, și să se doneze cu bunuri fișcali spre a face o aristocrație română pentru contrabalansarea aristocrației ungare, rivalitatea învidioasă nu-și mai ajungea marginile sale, iară când vre-o cățiva dintre cei mai distinși Români fură decorați cu ordul Coroanei de fer, năcazul celor preterați se manifestă într'un mod foarte necolegal. În fine după înarticularea națiunei române, venind vorba și de un cap național — bunăoară cum avău Sașii pe comitele lor sășesc — de nimic nu se temea mai tare partea lui Șulțiu, decât de superioritatea ortodoxului Șeguna, care trebuia să stirbeze hegemonia Românilor catolici și cu deosebire concurența vice-gubernatorului Popp. Deci într'o conferență națională mitropolitul Șulțiu scoase mîța din sac, și declară că deoarece națiunea română acum e înarticulată, prin urmare de sine stătătoare, nu mai are lipsă de a mai fi condusă de arhierii săi, să-și vadă acum de treabă și depunând prezidiul în nu-

mele ambilor arhierii — adaugă: Noi arhierii suntem ca cloccle de găină, cari am cloccit ouă de rață, iară puți de rață înotând acum pe apă, găinile nu pot fiacta după ei — ei să-și alegeă un cap național din tagma rațelor (civi) care să-i poată conduce și pe apă și pe uscat. Din acest incident iscându-se o discuție în conferență, presuntivul cap național civil, Popp, trântind ușa dela sala conferinței înainte nasului lui Șeguna, părăsi conferința. Scisiunea în națiune acum era pe față!

De aci încolo Șeguna se retrase în rezervă, și a douaoră nici nu mai merse la Reichsrath, — iară în dieta Ardealului o cupă locul în opozițiunea română.

El adevă avea peste toate acestea năcazuri e sale și cu Reichenstein și cu Popp, viceprezidentul guvernului. Reprezentațiunea deputațiunei naționale către Majestatea Sa, din 15 Martie 1862, pentru restaurarea mitropoliei române, devenise pe mâna cancelarului și a guvernului ardelean spre a-și da părerea sa. Intențiunea acestora însă era de a înființa mitropolia ortodoxă, însă numai între marginile Ardealului — vezi Doamne — ca nu prin extensiunea ei și peste părțile Ungariei, să se dea nutremânt rău pentru unirea Ardealului cu Ungaria (ca și când la uniți n'ar fi fost tot așa). Școalele celor două regimente a granitelor disolvate erau să se dea toate sub inspecțiunea confesională a celor două biserici ro-

delegațiunea maghiară. A interpelat adecă contele Apponyi pe ministrul de externe Berchtold, întrebându-l, cum a putut să propună Coroanei spre numire pe contele Czernin ca ambasador la București, când știut este despre acest domn, că politica sa e o politică de desfacere a monarhiei noastre și a împărțirii ei după naționalități, deci o politică de *federalizare* a monarhiei?

Contele Berchtold a răspuns, că în postul în care a fost numit, contele Czernin are să facă politica dictată dela Viena, nu politica sa proprie; și faptul, că contele Czernin a primit să fie numit ambasador la București, dovedește, că a primit și angajamentul să facă politica Vienei, a ministrului de externe, nu mai mult a sa proprie.

Și a răspuns tot în acest înțeles și contele Tisza, ministrul președinte ungar, asigurând pe contele Apponyi, că noul ambasador din București va trebui să renunțe la vechile sale principii politice, și prin faptul, că a primit să fie trimis la București, ca reprezentant al monarhiei austro-ungare, a arătat că renunțarea s'a întâmplat deja. Iar dacă guvernul maghiar s'ar înșela cumva în așteptarea aceasta a sa, va și să-și facă datoria!

Vine acum ziarul mare vienez „Reichspost“, despre care se știe, că are strânse legături cu împrejurimea moștenitorului de tron Francisc Ferdinand, și desavuând pe contele Berchtold și pe contele Tisza spune, că un convins și fidel austriac, cum e contele Otocar Czernin, nu poate să-și deneghe trecutul și principiile, și dacă monarhul l-a chemat la fațte, e o dovadă, că Monarhul așteaptă dela el să-și pună în aplicare ideile și principiile.

Ceea ce ar însemna, că nu contele Czernin își va schimba politica, ci politica dela Viena, politica ministrului nostru de externe, se va schimba, acceptându-se principiile și ideile contelui Czernin, ori și mai la înțeles, ar însemna, că contele Otocar Czernin, e astăzi ambasador austro-ungar la București, dar ca mâne poate să fie urmașul contelui Berchtold, ministru de externe al monarhiei austro-ungare!

Viitorul va arăta, care din aceste două păreri e cea adevărată: va accepta contele Czernin politica Vienei, ori își va putea impune el Vienei politica sa, izvorâtă din o temeinică cunoaștere a popoarelor din monarhie și a intereselor mari ale monarhiei? Fapte, că Maghiarii ar da mult să l' poată muta altun-

măne. Dintre școlile principale numai două se resignară pentru ortodoxi, una la Bărgău și alta la Hateg; dar fiindcă la Hateg se aflau și uniți — cât timp a fost Popp în capul trebilor guverniale, ortodocșii n'au putut deveni în posesiunea acelei școli, — ci guvernul preferă a face din ea o casarmă de jandarmerie. Asta și multe asemenea incidente desigur pe Șeguna față de regimul Ardealului, și el nu putu deveni la realizarea dorinței sale de a vedea restaurată mitropolia ortodoxă peste toți Românii din Ungaria și Ardeal, pânăcând la jeluirea sa amară, nu luă Schmerling actele din mâna cancelarului și a guvernului transilvan să o rezolveze el prin o reprezentare a sa separată. Popp merse ca președinte al forului suprem ardelenesc la Viena ducând cu sine pe Bologa și pe Angyal ca consilieri la acelaș tribunal.

Cum ar fi putut deveni întreg Ardealul românesc pe la 1861?

Absolutismul sârăci cu desăvârșire, pe nemeșii Unguri, car la anul 1861 se mai și încărcară cu datorii nouă ca să poată figura după obiceiul lor. Credit nu mai aveau, valoarea moșilor, încă nesegregate de foștii lor clăcași și neregulate, devalvă cu totul, așa încât, cu un capital român de vre o câteva milioane s'ar fi putut cumpără tot Ardealul; — ei cereau acum pene, care numai prin recuparea terenului politic o mai puteau câștiga. (Ve urma).

deva dela București, la Paris ori la Berlin, și cum se svonește, s'au și făcut demersuri în direcția aceasta din partea lor.

Din România.

„Cartea verde“. Primim știrea, că a eșit de sub tipar „Cartea verde“ a României, în care se cuprind toate documentele autentice referitoare la războiul din urmă balcanic și la politica României, avută în acest războiu. Primul exemplar din „Cartea verde“ a fost predat din partea domnului T. Maiorescu, prim-ministrul român, Maiestății Sale Regelui Carol, Joi la amiază. Astăzi Luni apoi „Cartea verde“ va putea fi împărțită și între deputații și senatorii României.

Șeful partidului conservator. Joi dimineața comitetul executiv al partidului conservator din România a ținut ședință sub președinția dlui I. Lshovary, pentru a alege un șef nou al partidului conservator, în locul dlui P. P. Carp, care s'a retras din această demnitate în mod definitiv. A fost ales cu unanimitate și cu însuflețire domnului T. Maiorescu, ministrul-președinte român, încunostindu-se despre aceasta numai decât toate cluburile conservatoare din țară. Procesul verbal, redactat cu ocaziunea aceasta, a fost textuat astfel: „Comitetul central executiv al partidului conservator, întrunindu-se azi 14 Noemvrie 1913, în localul clubului și reînviind expresiunea regretelor sale pentru demisia domnului P. P. Carp a proclamat în unanimitate pe domnul T. Maiorescu ca șef al partidului conservator.“ Nimerita alegere a făcut bună impresie prețutindeni.

O convenție sârbo-bulgară.

În Bulgaria se fac alegeri nouă pentru parlament. Corteșirile sunt deci în toiul lor. Rusofili în frunte cu Danef și Geșoff, ar dori să ajungă la putere, ca să mănă pe Bulgarii de nou în apele rusești, dar sunt mai tari ceilalți și sigur că alegerile se vor termina cu zdrobirea partidului lui Danef și Geșoff. În Bulgaria e acum la suprafață o politică de apropiere și de alipire la monarhia noastră austro-ungară, respective la tripla alianță, deci o politică antirusască. Cum însă în luptele electorale oamenii nu sunt prea alegători în arme și în mijloace, au făcut și Bulgarii imprudența, că au destăinuit lucruri, cari nu trebuiau date publicității. Au publicat adecă într'o foaie mare din Paris convenția pe care au legat-o ei cu Sârbi, prin mijlocirea Rusiei, înainte de izbucnirea primului războiu balcanic, convenție încheiată nu numai în contra Turciei, ci și în contra Austro-Ungariei, ba chiar și în contra României, căreia Bulgaria poate să-i multumească existența ei de astăzi.

Pașagiul referitor la Austro-Ungaria din convenția aceasta sună astfel:

„Dacă Sârbia ar fi atacată de Austro-Ungaria, Bulgaria imediat va declara războiu Austro-Ungariei și va trimite în Sârbia o armată de cel puțin 200 mii de soldați, care împreună cu armata sârba vor lua ofensiva ori defensivă față de monarhia austro-ungară. Acelaș obligament l-a luat asupra sa Bulgaria față de Sârbia și în cazul, când sub oarecare pretext Austro-Ungaria ar intra în Sandjag, fie cu învoirea Turciei, fie fără învoirea acesteia. Dacă în urma acestei intrări Sârbia ar declara războiu Austro-Ungariei pentru apărarea intereselor sale și la rândul său ar trimite și ea trupe în Sandjag, unde de bună seamă ar s'ajunge la conflict cu monarhia în cazul acesta Bulgaria se obligă a veni în ajutorul Sârbiei.“

Iar privitor la România se cuprind în convenție următoarele:

„Dacă Sârbia ar fi atacată de România, Bulgaria se obligă să atace trupele române, îndată ce acestea ar fi trecut Dunărea.“

Ca norocul, că trupele bulgare n'au ajuns să atace trupele române, după ce acestea au trecut Dunărea, în schimb însă trupele române au scăpat dela moarte sigură regalul bulgar, înființat tot prin ele și pe vârful baionetelor lor. În loc să ajungă deci să împlinescă aceea la ce s'a obligat față de Sârbi, să atace trupele române a fost silit să facă altceva Regele Bulgariei: să roage pe Regele Carol al României să vină să-l scape de rușine și tronul său de prăbușire.

Așa și răsună soarta și prevedința asupra celor nerecunoscători, cum sunt și Bulgarii. Convenția lor, legată cu Sârbi, a făcut de altcum o impresie rea în afară, iar la ei în țară, deprimătoare, văzându-se acum de nou demascați, ca oameni de o disgustătoare duplicitate.

Dela sate.

Sfințirea școlii din Poiana Blenclii.

Zi de plăcută sărbătoare și de elevare sufletească a fost pentru credincioșii bisericii noastre din comuna Poiana-Blenclii, tractul presbiteral al Desului, ziua sfințirii arhanghelilor Mihail și Gavriil, când s'a sfințit și s'a predat destinațiunii sale noua clădire școlară, ridicată cu multă osteneală și jertfă materială.

În dimineața zilei numite s'a săvârșit cu solemnitate serviciul divin, oficiat de preoții, adunați în conferență religioasă: I. Buzura din loc, St. Bodea din Gostila, I. Andrei din Corneni, G. Micu din Gălgău și subșcrișul, paroh în Baba. La priceasnă parohul Gavriil Micu a predicat poporului adunat în număr foarte frumos din loc și jur, explicând în partea primă a predicii sale însemnătatea ingerilor și foloasele, ce le aduc ei oamenilor, iar în partea a doua vorbind despre biserică și datorința credincioșilor de a o cerceta. A fost ascultat cu atențiune, fiind predică bine întocmită și pe înțelesul poporului.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul tineretului din loc, instruit de stradalnicul învățător, absolvit în teologie, Izidor Sevan.

După „Fie numele Domnului“ amers în procesiune solemnă, toți preoții în ornate în frunte cu prapori și icoane între cântări la școala nouă unde se face sfințirea apei. Face bună impresie participarea la actul sfințirii a inteligenții străine în loc, remarcându-se dl Simon Lajos, protonoter comitatens onorar și mare proprietar în loc cu soția, dna notareașă Ehrenvert și dl subnotar Simo Lajos. A mai participat atât la actul sfințirii, cât și la serviciul divin învățătorul Ioan Ciupe din Gostila.

După stropirea edificiului cu apă sfințită parohul locului prin un cuvânt scurt, bineșimțit, în care arată poporului însemnătatea școlii și foloasele învățaturii, întretesând fazele edificării acestui nou izvor de lumină și cuib de cultură morală și națională, ridicat cu cheltuieli grele, adunate din sudoarea poporului, slab situat materialicește, predă noua școală menirii sale. Lăudând hărnicia păstoriților săi aduce elogiul episcopului, care e și primar comunal, Vasilie Zoata, care și-a câștigat merite deosebite prin râvna, cu care a stăruit pentru zidirea școlii, cheltuind chiar și din al său, și dlui notar Ehrenvert Mór, pentru ajutorul dat la încasarea repartiției și pentru sfaturile bune date poporului la toată ocaziunea. Sulevează marimidia prodigioasă a mar-lui mecenat V. de Stroescu, care a dăruit și pentru această școală suma de 500 cor. și multumește dlui Simó Lajos pentru darul său de 90 cor. Dl Simó mai are un deosebit merit în intervenția, ce o desvoaltă în scopul câștigării ajutorului de stat, care nici până azi — cu toate că ultima condiție a fost ridicarea unei școli nouă — nu e votat. Să sperăm, că acum se va dobândi.

Serbarea o lachee un imn executat de corul tineretului.

De aici ne-am întors la biserică, unde după otpust, celor bolnavi s'a administrat Maslul.

Am luat prânzul la masa ospitală a preotului, iar după aceea am dezbătut chestiile aparținătoare sferei de activitate a grupării religioase.

Seara am avut prilejul plăcut de a participa la o producțiune teatrală, aranjată de învățător cu tinerimea adultă. Au luat parte inteligenții amintți și alții, veniți de seară, precum și popor. Inceputul-au făcut 2 cântece, executate de tineret. A urmat apoi predarea vodevilului „Noaptea de sf. Gheorghe“. Toți ne-am bucurat de silința ce am observat-o la diletanții primitivi, dar râvnitori, cu cari se poate face mult.

Mijloc moralizator foarte eficace e aranjarea de producțiuni corale și teatrale. Prin cântarea în cor la biserică tineretul se dedă la cercetarea regulată a bisericii, iar prin teatru se implantă în inima tineretului dragostea față de cartea și cultura românească.

La urmă ne-a delectat învățătorul I. Sevan, cu doine frumoase, după aceasta a urmat joc până în zori de zi.

Am înregistrat faptul sfințirii școlii așa, cum s'a întâmplat, fără a face lăudărie de prisos, căci singur adevărul rămâne în veci. Dau publicității aceste știri, ca să știe toți cetitorii ziarului acestuia că în lanțul culturii noastre s'a mai adus un prinos de jertfă, și pentru că ridicarea unei școli și înființarea în general a unui institut românesc nu e o chestie internă a cutărei comune, ori a cutărui ținut, ci e o chestie de obște a noastră a tuturor.

Gregoriu Ciupe
preot ort. rom.

Expoziția de copii din Răhău.

Luni, la 14/27 Octomvrie 1913, Reuniunea rom. agricolă sibiană, a organizat a 2-a expoziție de copii în frunțașă comună Răhău (langă Sebeșul său.). Numărul mare de 180, al copiilor expuși, cu vârsta dela 1—4 ani, e o dovadă și el a puterii de viață ce rezidă în poporul nostru. Mândria femeii române din Răhău e să aibă cât mai mulți copii și în jurul vetrii: chipași, vioi, bine hrăniți și bine îngrijiți, apoi hănițele cum le dă Dzeu. Numărul copiilor în familiile noastre din Răhău variază între 4—8, dar mulți să mândresc a avea și 10—12 și și mai mulți copii și.

La această expoziție, în afară de toată suflarea din Răhău, parte a luat din Sibiu dl R. Simu, membru în comitetul Reuniunii, totodată președinte al expoziției, secretarul Reuniunii, dl Victor Tordășianu, totodată raportor al juriului expoziției, apoi dna Eugenia Tordășianu, profesoară și fiica sa Miorica și dl Paul Iovescu, funcț. penz. Din Sebeșul-săsesc au participat dl Dr. At. Moga, medic, totodată președinte al juriului, dl Sergiu Medean, protopop, dl Const. Băilă agronom și alții.

Oaspeții sibieni, sosiți cu trăsurile, care i-au așteptat la gara Călnic, au fost binevențați, în fața pomposului edificiu școlar și cu cuvinte calde, de către părintele Nic. Cărpenișanu, paroh și președinte al comitetului aranjator local al expoziției, căruia i-a răspuns dl Simu, mulțumind pentru primirea deamănă, ce se face Reuniunii. E de însemnat, că tineretul din Răhău a ținut să-și arate dragostea față de secretarul Tordășianu prin un frumos mănunchiu de flori, ce i l'a predat una din copilele părintelui Cărpenișanu.

Publicul, îndată după sosirea oaspeților din Sibiu, s'a întrunit în spațioasă curte a școlii, unde președintele expoziției, dl Simu, după ce ne arată scopurile urmărite de Reuniunea agricolă și rezultatele la care ea, în cursul unui pătrar de veac, a ajuns și după ce ne enumără unele din efectele celor 7 expoziții de copii, aranjate de Reuniunea dela 1906 încoace, declară expoziția deschisă. Secretarul Tordășianu pune în vedere, că aproape întregă sarcina legată de această expoziție va cădea asupra umărilor, altfel vâjnoși, ai unicului nostru medic prezent la expoziție, pe umerii dlui Dr. At. Moga din Sebeșul-săsesc, de oarece ceilalți doi medici din cerc, dnii Dr. Elekes, din Sebeșul-săs. și dl Dr. Sever Benfa din Petrifalău, pentru conlucrarea cărora comitetul Reuniunii agricole apelase de cu vreme, și-au scuzat absența și la fine propune ca în locul membrilor absenți din juriu să fie primiți: agronomul C. Băilă, învățătorul G. Ghișoiu și dna (Călnic), comerciantul G. Floca, notarul Max milian Grecu, v-notarul N. Fulea, învățătorul Sabin Jula, episcopul G. Băscă, economul V. Breazu, proprietarul Laurian Fleșer, învățătoarea Eliza Crișanu, dna Emilia Șteuț, dsoarele Alexandrina Crișanu, Olimpia Grecu și Veturia Păcurariu.

Juriul constituit a lucrat în 3 grupe, din cari 2 în câte o sală, iar a 3-a în curtea școlii. Pentru mulțumirea și îndulcirea copiilor expuși, comitetul Reuniunii sibiene a împărțit între ei coșulețe cu bomboane și smochine.

Terminându-se juriul lucrările anevoioase, s'a stabilit lista copiilor premiați, conform căreia s'au distribuit cor. 200 în bani și cu sume dela 2—10 cor., între 30 băieți și 30 băiete, afară de premiul „mențiune onorifică“ oferit copilei Aurelia G. Vuleu și băiatului Teodor lui Teodor Vule, fiul primarului. La premiile în bani a contribuit Reuniunea agricolă 50 cor., comuna bisericească Răhău 50 cor., comuna politică Răhău 20 cor., Vorschussvereinul din Sebeșul-săsesc 30 cor. și banca „Agricola“ 50 cor. Mult s'a regretat faptul, că după ce „Cassa de păstrare din Săliște“, nu a putut lua asupra ei, din cauza prea marelui dăpărtări, sarcina de a încasa banii, ce s'ar introduce în „Casetele de cruțare (economizare)“, între premiați nu s'au putut împărți casetele de economizare, ci banii s'au dat la mâna părinților copiilor premiați.

Actului împărțirii banilor i-a premerș discursul instructiv al medicului Dr. Moga, tractând despre *higienea copilului*, pe care a ilustrat-o cu multe exemple scoase din practica sa de medic. Într'aceea dna Tordășianu a înfășat, cu scutecele și îmbrăcăminte completă, dăruită de Reuniune și în fața mamelor prezente, fetița sermană Maria P. Salcu, arătând greșelile ce le fac mamele la înfășat.

Raportorul juriului dl Tordășianu, luând cuvântul, a predat la mâna parohului N. Cărpenișanu suma de cor. 20, cu care Reuniunea agricolă a pus temelii la *Fondul de ajutorare al femeilor lăhuse, dar sărace din Răhău*, indicând asupra căilor și mijloacelor proprii de a înmulți fondul. Ni-a vorbit despre însemnătatea meseriilor, îndemnând la îmbrățișarea lor. Rețin faptul, că între populațiune s'au împărțit cam 200 bro-

guri cărțile folosite din biblioteca Reuniunii și a „Asociațiunii”, apoi o tabelă cu sentințe scurte, întocmite de medicul Dr. Ilie Iancu, despre îngrijirea copiilor mici, tabele, cari să se atârne în casele părinților.

Fotografatul Fischer, adus din Sibiu, a luat în chip o mulțime de grupe, între cari 3 grupe mame cu copiii în brațe, grupa copiilor premiați, 3 grupe cu câte 2 gemeni, grupa junelor și junilor, a bărbaților în floarea vârstei, grupa juriului, a publicului participant etc., din cari câte un exemplar să va trimite spre păstrare Academiei Române din București.

Terminate lucrările, bogate în roade ale zilei, pe la ora 4 d. a. am ajuns la masa bogată, închinată în cinstea sărbătorii, pe care populațiunea din Răhău v'a pomeni-o din generație în generație.

„Invingătorul”.

NOUȚĂȚI.

Despre un pictor român. Revista *Der Cicrone* din Lipsca publică un raport despre expoziția de tablouri, ce s'a ținut în toamna anului curent la Budapesta, unde erau expuse și lucrările rămase după regretatul pictor Octavian Smigelschi. Eată ce scrie despre acest artist: O. Smigelschi, român din naștere, adevărat în scurta sa carieră două tendințe deosebite: una poetică naturalistică (cărțile ardelenice și: oane d'n viața poporului român), și alta monumentală (picturile catedralei române din Sibiu și planuri pentru alte tablouri de felul acesta). Operele sale, aparținătoare primei direcțiuni, ne atrag mai ales prin o nuanță de melancolie, din care iese la iveală o caracteristică a sufletului poporului românesc. Ca artist monumental Smigelschi ne interesează în deosebi prin corectitudinea desenului și prin distincția rară a ritmului liniilor. Artă sa religioasă este înăruită în mare grad de stilul bizantin. Acest stil ortodox l-a îndemnat, ca în timpul din urmă să și execute planurile în marmoră de cement, invenția sa proprie...

Alegeri la comitat. La alegerile efectuate în 26 Noembrie n. în comitatul Sibiului, după cum s'a scris și în numărul trecut, în pstru cercuri au învins listele românești, și anume, au fost aleși în Săliște: Dr. I. Stroiș, Dr. Petra adv., Ioan Manta paroh, Ioan Chirca notar. În Sebes (cerul rural): Dr. Atanasiu Moga, Lazar Triteanu, Nicolae Cărpinișan. În Sebes, cercul II orășenesc: Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Măcelariu și Vasile Aldea. În cercul Arig-Brad: Matei Voilean, N. Florian, I. Druhora, T. Doican, Dr. Petrașcu medic. Cercul din urmă a fost cucerit de la Sași, ajungând Românii în majoritate cu 154 voturi, față cu 128 voturi săsești. În cercurile celelalte Români n'au pus candidați.

Reuniunea română de muzică din Sibiu și-a ținut ieri, Duminică, adunarea generală. Noul comitet a fost ales astfel: Președinte: Lazar Triteanu, Dirigent: Alfred Novak. Secretar: Ascaniu Crișian, Cassar: Octavian Neagoș Econom: Ioan Pleșa, Arhivar: Dionisie Scol. Membri în comitet: Candid Popa, Aurel Popovici, și Sofroniu Roșca.

Dela curtea cu jurați. Președintele dela tabla regescă din Cluj a încredințat pe dl Dr. Iuliu Kemény, judecător curial, să conducă și în anul 1914 ca președinte curtea cu jurați dela tribunalul din Sibiu. Ca președinte substituit a fost înscărcinat dl Iuliu Munteanu, judecător la acest tribunal.

Vile pe insule albaneze. Se vestește că mai mulți membri ai casei noastre domitoare voesc să-și cumpere insule în apropierea orașului Valona, pentru a-și construi acolo vile și grădini. Între acești membri se găsește și arhiducele moștenitor de tron Francisc Ferdinand. Insulele, despre care ie vorba, formează în mare parte proprietatea statului.

Premiul Nobel pentru literatură. Academia suedeză a acordat anul acesta premiului literar Nobel unui scriitor exotic, lui Rabindranath Tagore, apostolului însușit al naționalismului din India. Scriitorul premiat este om de 53 de ani, a scris mai ales romane și drame, și e însemnat și ca poet liric. A învățat în Londra dreptul și economia, întors în patria sa, nu s'a ocupat cu altceva, decât cu arta și învățământul. Aproape de Calcutta a înființat o școală, ai cărei elevi își fac educația nu între ziduri, ci afară sub cerul liber. Multe din scrierile sale sunt traduse englezeste de însuși autorul lor. Unele din scrierile sale seamănă cu versurile din *Cântarea cântărilor*, altele cu cele din Heine. De altfel poetul indică în scrie în versuri, ci în proză ritmică.

În memoria unui scriitor. Vinerea trecută s'a ținut la Iași, cu o deosebită solemnitate, inaugurarea monumentului ridicat în memoria lui Vasile Conta. La serbare au participat autoritățile universitare și tinerimea școlărilor din Iași.

Înmormântarea în pământul patriei. Rămășițele pământesti ale regretatului poet Petru Cerna au fost aduse din Germania și înmormântate Joi după amiază la București. Au rostit cuvântări cu acest prilej profesorii Mehedinți și Dragomirescu, și studentul Sachelarie.

Demonstrație. Din Graz se anunță că tinerimea italiană a universității a făcut o mare demonstrație, în dorința de a se înființa o facultate italiană la universitatea din acel oraș. O deputație de trei studenți s'a prezentat la guvernator și i-a predat un memorandum în afacere. Deoarece deputația n'a fost mulțumită cu primirea ce i s'a făcut, tinerimea a erupt în șgomot asurzitor. Intervenind poliția, a arestat câțiva studenți, pe cari în curând i-a liberat.

Necrolog. În 7 Noembrie s. c. a fost petrecută la cele veșnice preoteasa Maria Leahu soția capelanului Avram Leahu din Vidra de sus. Adormita în Domnul se afla în al 22-lea an al vieții și abia în al 5-lea al fericitei căsătorii. Părintele Avram Leahu, rămăs văduv la vârsta de 27 ani ai vieții, cu doi copii orfani de mamă, îndură o grea lovitură. Dumnezeu să-l mângâie și pe adormita în Domnul să o odhnească în pace!

Telegrafia fără fir pe liniile ferate. O societate americană a introdus stațiuni de telegrafie fără fir la trenurile sale din Pennsylvania. Inoarea este împreunată cu foloase extraordinare de mari. În timpul cel mai apropiat ea se va generaliza și la alte căi ferate din America. Multele accidente și nenorociri se vor reduce în mod considerabil. Stațiunea telegrafică este instalată în fruntea trenului, iar cabinetul telegrafistului se află lângă al doilea vagon. Experimentările de până acum arată, că aparatul funcționează corect chiar și când trenul aleargă cu cea mai mare viteză. Vom putea astfel călători — deocamdată în America — fără teamă de ciocniri.

Elvețienii și automobilul. În cantonul Graubünden al republicii elvețiene au dat faliment o mulțime de hoteluri în mod cu totul neașteptat. Consiliul din Graubünden hotărâse în anul trecut să nu mai permită intrarea automobilelor în cantonul lor, din cauza șgomotului, prafului și mirosului ce produce mașina. Rezultatul a fost, că toți turiștii cei mai bănoși, englezi, francezi și ruși, n'au mai venit în partea locului; astfel hotelurile au rămas aproape goale. Unul din aceste stabilimente, clădit cu un capital de trei milioane de franci a produs în vara aceasta un venit de 753 de franci. Venitul anilor precedenți era însă de 300 de mii de franci.

Ceapa întinereste. Săptămâna trecută, cum se scrie din Londra, și-a serbat ziua nașterii cea mai bogată femeie din America, anume lady Hee'y Green, care a împlinit 78 de ani. Cu acest prilej un raportor a înțrebat-o, în ce fel și-a putut păstra sănătatea și înfățișarea așa de tinerească la o vârstă înaintată. Milionara a răspuns: Mă simt sănătoasă din cauză că mănânc multă ceapă; adevărat că mirosul cepei nu e tocmai plăcut, dar de altă parte ea omăară mulțimea uriașă de microbi primejdioși, cari îi adunăm în atingerile noastre pe stradă și acasă. Ca să rămâi tânăr, a zis lady Green, îți mai trebuie fremește și altceva, adică: conștiință curată.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: Ion Berca, cu prilejul hirotesirii sale într-un protopresbiter (Cohalm), cor. 250, Lina Mirut, în amintirea cununței sale Lina Florita, 50 bani, Irimie Pășcan, ec. (Dela), aplicând pe George Florea la pantofarul H. H. H. Maria Popa din Ampoiața, aplicând pe fratele său Adrian la cismarul George Prașca, Dr. Lazar Popovici, medic (Viena), Demetriu Ursu, sodal hornar, Lazar Hedu, zidar, Ioan Paver, croitor (Rășinar). Ioan Gheșja, sodal măsar, câte 20 bani, Ioan Giurgiu, sodal măsar (Cuzepiac), 1 cor., Simion Obăru, înv. lăcătuș 50 bani, maturizantul, Ioan Meter, sodal mecanic, acum stud. tech. în Mittiveida (Saxonia), 40 bani, Ștefan Duca, cul. tip., soția sa Maria și copiii lor Valeria și Ionel, 2 cor., Anton Pușcariu, inginer (România) și soția sa Eugenia n. Dr. Moga, cor. 9:36 și Const. Popp, funcț. la „Albina”, 2 coroane.

Copie nu original. Ministrul de culte și instrucțiune publică al Saxoniei a declarat în camera dela Dresda, că s'a uventat în doielei cu privire la originalul celebrului tablou *Madonna Sistine* al lui Rafael, care formează, cum se știe, decorul de căpetenie al galeriei din capitala saxonă. Specialiștii consideră tabloul drept copie, făcută cu o sută de ani după Rafael.

Clubul sinucigașilor. În capitala Rusiei s'a uventat în același moment doi tineri universitari, Schmidt și Micolaki, prin două focuri de revolver. Sinucigașii au lăsat după dănsii o scrisoare, unde recunosc sincer că își iau viața în urma hotărârii aduse de clubul sinucigașilor din Petersburg. Cazul face scuzăție. Poliția cercetează cu răvnă.

Congresul dela Iași.

Față de congresul dela Iași al „Societății ortodoxe naționale a femeilor române” se manifestă mare interes pretutindenea, chiar și la noi. Congresul se va ține în 23 și 24 Noembrie v. c. Prezidenta societății, dna Anastasia Gr. Filipescu, a trimis invitări speciale membrilor societății, iar pe nemembrii îi invită pe calea presei la congres, asigurându-i de bună primire. Direcția căilor ferate din România a făcut o reducere de 50 la sută pentru cei ce vreau să participe la congres, care reducere e valabilă 10 zile, dela 19 Noembrie până la 29 Noembrie v. Ordnea de zi a congresului a fost strabilită astfel:

Sâmbătă, 23 Noembrie 1913.

Ora 10 jum. Te-Deum în catedrala sf. mitropolii din Iași.

Ora 3 p. m. Ședința congresului în sala Universității.

Cuvânt de deschidere, ținut de mitropolitul Moldovei, membru în comitetul central. Discursul dlui prof. univ. S. Mehedinți, membru în comitetul central, despre *Renașterea României*. Raportul general al comitetului central de dna Zoe Gr. Râmnicăanu. Raportul grădinilor de copii, de dna Esmeralda Gen. Mano. Raportul tragerei a II-a a loteriei, de Alexandrina Gr. Cantacuzino. Alegerea comisiei de cenzori. Discuțiuni asupra programului activității viitoare a societății. Propuneri eventuale cu privire la bunul mers al societății.

Ora 8 seara. Concertul dnei *Veturia Triteanu*, din Sibiu.

Duminică, 24 Noembrie 1913.

Ora 10 jum. dim. Inaugurarea grădinei de copii, unde va vorbi dna Esmeralda Gen. Mano, din comitetul central, și Vicarul mitropolii din Iași.

Ora 2 jum. p. m. Inaugurarea institutului, unde va vorbi dl P. Garboviceanu, membru în comitetul central și dna Elena Meisner.

Ora 8 seara. Banchetul, unde vor vorbi: dl D. C. Butculescu, membru în comitetul central, și dl prof. universitar I. Ursu.

Teatru.

(x) Umorul original american din comedia d'alaltă seară, Sâmbătă, a ținut publicul aproape în continuă ilaritate dela început până la sfârșit.

The Lottery man, scris de un nume necunoscut la noi, avea reputația că s'a jucat cu deosebit succes în multe teatre. Chiar Burgul împărătesc al Vienei l-a primit în repertoriul său.

Rida Johnson Young, autorul comediei din America, expune în 3 acte întâmplările neprevăzute câte au dat peste capul omului doctor d'a se căsători cu ajutorul loteriei.

Un zărnist de temperament impulsiv, strămătorat de împrejurări și trăit în sărăcie, are ideea să se pună pe sine însuși la loterie ca să-și dobândească în același timp și nevasta, și parale.

Colégul său din redacție, un bun prieten, ia asupra-și sarcina d'a se îngriji de o reclamă strașnică, după obiceiurile locului, și a face pe urmă vânzarea lozurilor, cu câte 1 dolar bucata, pentru damele americane cu gust d'a se mărita în felul acesta.

Zărnistul pus la loterie, spre nenorocirea lui tocmai acum întâlnește, în urma unui accident de automobil, o rudenie de a prietenului său o frumoasă fată, bogată, pe care o îndrăgește dela prima vedere și ar vrea s'o ceară de soție, — însă prea târziu; căci lozurile fetei începuseră a se cumpăra ca pâinea caldă. Desfacerea lor, în dimensiune uriașă, a produs un venit de câteva sute de mii de dolari. Sutele de mii erau bine venite, dar reprezentau — durere — tot atâtea concurențe la mâna tinărilor pus la sorti.

Manifestația de simpatie a exaltatelor femei termină, cu mare elan, actul al doilea, care e cel mai reușit al piesei.

În actul ultim, fericita câștigătoare, o damă de serviciu, lungă, subțire și slabă,

tip de englezoaică, ține cu încăpăținare proprie rasei sale să se mărite cu orice preț după gazetarul dobandit. În cele din urmă totuși e forțată să renunțe la ideea sa. O denunță adevă un servitor, care dovedește că englezoaica norocoasă a ajuns pe cale nedreaptă în posesiunea lozului câștigător. Zărnistul, proprietar al unei averi respectabile, este liber acum să se îndrepte către aleasa inimii sale și să o ia de nevastă.

Di *Wonger*, atât în rolul de căpetenie, cât și ca regisor, a avut ocazie să-și desfășoare calitățile eminente. Foarte buni au fost și ceilalți. Amintim damele: *Barthelemy, Bongar, Buer, Holm și Fontane*; ear în rolul colozului de redacție, dl *Olden*, distins și grațios în vorbă și mișcare.

Astăzi Luni, se dă opereta: *Alteța Sa valsează*; Marți întâia oară comedia *Femei frumoase*.

Din public*).

Mulțămite publice.

„Binecuvântă și sfințește Doamne pe cei ce iubesc podoba Casei Tale”. Sf. Scriptură.

La indemnul cu graiul și cu fapta a doamnei preotese Eleonora Jantea și a doamnei Natalia Cotișel n. Jantea, văd. preoteasă, pentru înfrumusețarea bisericii noastre gr. or. române din Rapoțel au încurs următoarele contribuiri și anume: Eleonora Jantea preoteasă, Natalia Cotișel preot. văd., câte 2 cor. Tidia Tudor 3 cor., Solomon Iosan măestru 2 cor. Livia Iosan 1 cor. Lobonț Paraschiva 40 fl. Ștef. Eva, Costea Marie, Radu Lins, Neamț Vuța, David Vuța, Ioana Vuța, văd. Tudor Tidia, Radu Sanda, Iosan Maria câte 1 cor., Dr. Ioan Jantea cand. de adv. Dr. Ioan Mărgita ad. Dr. Serafim Trif adv., Dr. Szegő Henrik ad. câte 2 cor. Weinberger Samu, Truța Petru câte 40 fl. Szeke Jerő 50 fl. (toti din Geoagiu).

Maria Jantea, Iosan Nicolae câte 1 cor. Un bine făcător 9 cor., Ștef Tidia 2 cor. Mărunț Maria, Nuica Lobonț, Tudor Vuța, Lobonț Tidia, Sărb Nuica, Ștef Eva, Costea Tidia, Ileana Românița, Radu Maria, Tudor Maria, Radu Tidia, Ștef Petru, Magda Paraschiva și Ciontea Maria cu Vuța câte 1 cor. Iosan Sanda, Brad Catarina, Bența Cataline, Sărb Lina, Iosan Vuțica și Buciuman Tidia câte 40 fl. Rad Paraschiva Costea Lina câte 50 fl., și Lobonț Maria 60 fl. În total suma de 65 cor. 50 fl.

Cu această sumă s'au cumpărat și pus la ușile sfântului altar 3 perdele, de o frumusețe deosebită, lucrate de dna văd. preoteasă Natalia Cotișel, foarte dexteră în arta aceasta.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească la toți și toate, aceste faceri de bine.

Rapoțel, în 3/16 Noembrie 1913.

Radu Jantea

paroh ort. rom. gr. or.

Ștef Ioan

epitrop I.

Mărunți Toader

epitrop II.

La colecta în favorul augmentării fondului de zidire a bisericii nouă rom. gr. or. în Valenii-Șomeștii au binevoit a mai dăruii credincioșii din Valenii-Șomeștii aflaători în America în Roebing N. 1., și anume Ioan Hosu 40 cor. Vasiliu Hote a Petri 35 cor. Ioan Surdu 30 cor.; Ion Ștef 25 cor. Vasiliu Buhaiu de pe coaste 20 cor., Ioan Hote 10 cor. George Onțu 10 cor.; Nicolae Surduc și soția 10 cor.; Toader Costin 10 cor.. Vasile Onțu 10 cor., Ioan Thira 10 cor.; Ilie Scoartă 10 cor., Ilie Pintilie 10 cor., George Hăgean 10 cor., Alexandru Bot 10 cor.. Pavel Varga din Finteușel 10 cor. Ioan Tămăian 7 cor. 25 fl.; Petru Ștef Alexandru Bonațiu Iadărș, Ioan Demitiu, George Pintilie și soția. Ioan Mărieș din Runc, Girau Hote, George Ruhan, Gheorghe Hote a Samoilă, Ilie Ștef, Ioan Ștef a Gorge câte 5 cor.; Ștefan Uța din Buciumi 2 cor. 50 fl. din cari 9 cor. 50 fl. cheltuiala și 310 cor. încasați net. Dintre parohii au răspuns la apel cu rezultat: Dulb p. Furluk 2 cor.; Macoviște 7 cor. 10 fl. Turnișor 5 cor.; Barcan p. Zagon 2 cor.; institutul „Doina” din Campeni 20 cor. Total suma contribuțiilor 736 cor. 78 fleri. Tuturor binevoitorilor dăruitori în numele credincioșilor din Valenii-Șomeștii le exprim și pe această cale cele mai sincere mulțămite.

Valenii-Șomeștii, la 8/21 Noembrie 1913.

Ștefan Gheție

paroh gr. or. român.

* Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Aviz.

Advocatul Dr. Ioan Muțiu, și-a deschis cancelaria advocatuală în Sibiu, strada Urezului Nr. 29.

329) 1—3

Nr. 14450 Mer.

(320) 2-3

CONCURS.

In scopul conferirii de stipendii și ajutoare din fundațiunea „Andronic” pe anul 1914 se publică concurs:

1. Pentru învățacei de orice meserie.
2. Pentru sodalii eliberați în decursul anului 1913.

3. Pentru sodalii cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri.

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie ori a părinților.

3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurrentului ori fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat: câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserie?

Concurenții pot fi numai Români ortodoxi, născuți în arhidieceza Transilvaniei.

În special au să dovedească:

I. Învățăceii:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
b) că au cercetat școala populară, ori altă școală superioară;
c) că au încheiat contract cu maestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);
d) adeverință dela maestrul despre sporul ce-l arată în meserie, despre d'ligință și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cererea în original sau copie autenticată.

II. Sodalii:

a) că au terminat de învățacel în anul 1912, ceace vor dovedi prin atestatul autorității industriale art de lege XXVII din 1884 §. 67);

b) să au purtare bună și fac spor multămitor ceace o vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverință dela maestrul;

c) ceice vor dovedi, că sunt membrii ai vreunei reuniuni de meseriași, și că cunosc mai multe limbi vor fi preferați.

III. Sodalii cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

a) se aibă ce tificatul de maestrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calif, ceace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverințe dela maestrul la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voește să se așeze ca maestrul, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cere-rile să fie scrise și arhicere cu mâna proprie adresate Consistorului arhidiecezan gr.-or. al Sibiiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1913 st. v.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale cari se vor aplica ca învățacei la sculp-tura de lemn, bărdășit și zălărit, sau vor fi aplicați deja ca învățacei, ori ca sodalii în aceste meserii și vor să se perfecționeze în meseria lor în ateliere mai mari, în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererile neinscrise și arhicere cu mâna proprie Cererile neinscrise și arhicere cu mâna proprie Cererile neinscrise și arhicere cu mâna proprie

Sibiiu, la 4 Noemvrie 1913.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 5016/1913

(321) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de vicenotar în comuna Toporcsa, (cercul Szerdahely, comitatul Szeben), dotat cu 1000 cor. salar anual prin aceasta public concurs și provoc pe reflectanții la acest post, a-și înainta cererile lor instruite coform §. 6. art. I. din 1883, respective §. 3. art. XX. din 1900 și cu atestatele despre serviciile lor, până în 8 Decembrie 1913.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbii românești se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va difige ulterior. Szerdahely, la 18 Noemvrie 1913.

Prințpretorul cercual:

Dr. Bruckner.

Nr. 872/1913 protbit.

(319) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din Hașfalau (Héjja-falva) protopresbiteratul gr.-or. al Sighișoara, se eserie concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1200 coroane, din cari 600 coroane din cassa bisericii, iar restul de 600 coroane dela stat, eventual din centru, cvartir în edificiul școlaei, și relut de grădină 20 coroane. Pe lângă datorințele impuse prin lege, învățătorul ales este obligat a instrui și conduce elevii la serviciile divine în Dumineci și sărbători, și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul ferilor de vară.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să se aștearnă subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Sighișoara, 3/16 Noemvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan

protopop.

Nr. 721/1913.

(323) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățătoriu dela școala confesională gr.-or. română din comuna Corbi, protopresbiteratul gr.-or. al Avrigului se eserie prin aceasta concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariul fundamental de 1200 coroane anual, și anume 800 coroane din cassa bisericii, iar restul din ajutorul dela stat, 20 coroane pentru cvartir și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să și substearnă cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr.-or. al Avrigului (posta Avrig Felek, Székvármegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta la biserica, spre a cânta și face cunoștință cu poporul.

Dela concurenți se cere prelungă datorințele impuse prin lege și regulamente, ca să conducă elevii în Dumineci și sărbători la biserică și se cânte cu ei răspunsurile la sf. liturgie.

Avrig, 30 Octomvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Căndea

protopop.

Nr. 531/1913 prot.

(333) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna Sadu (cl II), devenită vacantă prin repausarea parohului Ioan Popoviciu să eserie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Venitele cu întregirea prescrisă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Reflectanții la acest post își vor trimite concursule cu observarea prescriselor regulamentare subsemnatului oficiu și se vor prezenta cu prealabilă incuviințare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în termenul indicat și în comună spre a cânta, predica, eventual liturghisi.

Sibiiu, 6/19 Noemvrie 1913.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Sibiiu, în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia

protopresbiter.

Nr. 879/1913.

(332) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III Curtuluiș mic, protopresbiteratul „Cetatea-de-piatră”, devenită vacantă prin moartea bătrânului paroh Gheorghe Pașca, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B pentru congruă.

Rugările de concurs, înzestrate cu documentele recerute să se înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții, cu prealabila incuviințare a subscrisului să se prezinte în comună spre a cânta, predica, și eventual a celebra.

Lăpușul-unguresc, la 4 Nov. 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului „Cetatea-de-piatră” în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu

protopop.

Nr. 566/1913.

(327) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala noastră confesională din comuna Râpa-de-sus, să eserie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salar fundamental: 1000 coroane din repartiție pe popor. În scopul regulării salarului conform legii mai nouă școlare s'a cerut ajutor de stat.

b) Cvartir și grădină în natură.

c) Lemne de foc

Dela învățătorul ales să cere să conducă corul în biserică.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă petițiile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar pentru a face cunoștință cu poporul să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta.

Reghinul-săsesc, Szászrégen), 7/20 Noemvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral al Reghinului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma

protopop.

Cu mult mai mare efect

decat oleiul de pește are Emulsiunea Scott. Explicarea să se caute în aceia, că Emulsiunea Scott, pusă de mai mulți ani în circulație a depărtat din ea părțile nepărate a oleului de pește: mirosul greu și mistuirea îngreunătoare. Emulsiunea Scott este așa de ușor de consumat, că și copilul de leagăn o ia bucuros și astfel își ușurează răsărirea dinților. Asemenea asigură viitorul om oase tari și constituție sănătoasă, cele mai bune arme pentru lupta vieții.

De aceea nu dați copilului oleu de pește, ci Emulsiunea Scott, care este dulce și smântănoasă și are acelaș efect atât vara cât și iarna.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fl. Trimiteti în marce postale 50 fl la Scott et Bowoe Viena VII. cu poștăcare la acest zi și veți primi printr'o apotecă o sticlă de probă.

Cum se poate vindeca

cu desăvârșire boala de plumăni, tusa măgărească și asma. Pot să-i împărtășesc ori și cui. Trimiteti o covertă francată pentru răspuns la adresa Doamnei Kryzek Wriehowitz bei Prag (Böhmel). (331) 2-3

Se caută

un administrator

bun, peste 30 ani, însurat, pentru moșia lângă București, având școală de agricultură și bune certificate de practică. Oferte la N. Fürst, București, Strada Dionisie 48.

(322) 4-5

AVIZ.

Dacă aveți necesitatea, de a Vă aranja locuința, Vă rugăm să vizitați magazinul nostru de mobile

Horger & Kepp,

magazin de mobile și tapițerie, Sibiiu, str. Urezului Nr. 27.

(288) 14-15

Antiquariat.

Cumpăr și vând antichități de tot felul: (314) 7-10

Cărți vechi de tot felul până la anul 1750, și anume tot ce se referă la Austro-Ungaria și România.

Covoare vechi bisericesti și alte lucruri arhologice desgropate din pământ de ori ce fel.

H. Candrea,

Sibiiu, Str. Măcelarilor 23.

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală” I. PETRASCU

Sibiiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate. (90) 24-

Springiniți industria română.

Premiat:

Expoziția universală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur